

Јован П. Поповић

Јесења архивистичка школа Трст 2007 The Autumn Archive School Trieste 2007

У организацији Међународног института за архивску науку Трст–Марибор (МIAZ) и у сарадњи са Централноевропском иницијативом (CEI) и другим институцијама у Трсту је одржана Јесења архивистичка школа 16–25. октобра 2007. Било је 24 полазника из 11 земаља југоисточне Европе: Албаније, Бугарске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске, Македоније, Мађарске, Румуније, Словеније, Србије и Италије.

Из Србије је било четири полазника, два из Архива Србије (Татјана Мишић и Љубинка Шкодрић), по један из Архива Војводине (Владимир Иванишевић) и Архива Косова и Метохије (Алију Бекић). Број учесника је одредио Институт по процентуалној заступљености земаља, док су архиви држава одредили кандидате. Правила школе су захтевала да полазници буду млађи архивисти, са неколико година радног стажа, који поседују заинтересованост, стручност и амбицију да стекну најновија теоретска и практична знања из архивистике, те да се службе бар једним светским језиком – првенствено енглеским.

Приликом отварања школе присутне су поздравили: dr Katepalli Sree-nivasan, директор ICTP, Massimo Greco, у име градске управе Трста, prof. dr Vili Premzl, Универзитет у Марибору, проф. др Дамир Борас, Универзитет у Загребу, Јован Поповић, адвокат из Београда, dr Grazia Tato, директор Државног архива Трста и координатор Јесење архивске школе 2007 и др Петер П. Класинц, директор Међународног института за архивску науку Трст–Марибор, који је представио програм рада Јесење архивске школе.

Предавачи Јесење архивске школе Трст 2007. одржали су следећа предавања: академик Петар Стрчић, „Архивска наука и историја“; dr Karoly Kecskemeti, „Међународни архивски савет јуче, данас, сутра“; група предавача-сарадника: Antonio Monteduro, CEI, др Петер П. Класинц, dr Grazia Tato, др Душа Крнел-Умек, Покрајински архив Копер, dr Karoly Kecskemeti и Светлана Ацић, Историјски архив Београда, бавила се у оквиру радионице израдом Архивистичког речника (архивска терминологија превођена на језик полазника школе); Giorgieta Bonfiglio Dosio, Универзитет у Падови, Италија, „Професионализам у архивима“; др Бранко Бубеник, Загреб, „Мултимедијални архив“; др Вили Премзи, Универзитет из Марибора, „Архи-

вист и архитекта“; др Живана Хеђбели, Сабор Хрватске, „Архивистичка етика“; dr Gianni Penzo Doria, Универзитет у Падови, Италија, „Европско и национално законодавство“; Јован П. Поповић, адвокат из Београда, „Архивско законодавство Југоисточне Европе“; dr Grazia Tato, Државни архив, Трст, Италија, „Италијанско архивско законодавство“; др Душа Крнел-Умек, Копер, Словенија, „Нови медиј у словеначком архивском законодавству“ и „Компјутеризација трансфер листи у словеначким судским институцијама“; dr Karoly Kecskemeti, Париз, Француска, „Функција памћења у архивским институцијама и приступ архиву“; др Петер П. Класинц, директор Међународног института за архивску науку, Трст–Марибор, „Визија развоја архива“; dr Pierlugi Felicciati, dr Daniela Grana, Министарство за културна добра и архиве, „Електронске базе података о развоју архива“; dr Carlo Vivoli Pistoia, Италија, „Међународни стандарди: ISAD и ISAAR(CPF)“; др Мирослав Новак, Покрајински архив Марибор, „Архивиста као специјалист за компјутеру јуче, данас, сутра“; dr Grazia Tato, Marchell Scriignar, Државни архив Трст, „Уређење веб сајтова“.

Настава је извођена на савремен, интерактиван начин, разменом мишљења полазника и предавача у трагању за најбољим и најцелисходнијим решењима у бројним нерешеним питањима. Предавачи су били експерти за поједине области архивске делатности из Италије, Француске, Канаде, Словеније, Србије и Хрватске. Њихова богата и различита искуства у струци, са теоретским и практичним знањима и презентацијом, омогућила су да се из те искуствене „шароликости“ прихвати у практичном смислу оно што је најкорисније и најбоље. Полазници су добили сертификате о успешном завршетку школе и стекли нова сазнања која ће им бити од велике користи у њиховим колективима.

Из Србије су у улози предавача-сарадника били Светлана Ацић, начелник Центра за информације Историјског архива Београда (Вишејезички архивски речник Међународног института архивских наука) и Јован П. Поповић, адвокат из Београда, (Архивско законодавство у земљама југоисточне Европе).

Предавања су груписана у четири основне теме: *Улога и професионализам архивиста; Законодавство и примена нових технологија; Међународни стандарди; Управљање електронским документима.*

Улога и професионализам архивиста је изузетно важна тема. Професија архивисте има старе корене и правила, али модерна организација администрације и електронско пословање повећавају изазове на пољу архивистике у 21. веку. Управо због тога архивисти морају да се ослоне на традиционалне науке, узимајући као реалност и најновије развојне методе. Модеран свет покреће дебату између слободног приступа документима и заштите приватних података, а архивисти морају балансирати између ова два принципа придржавајући се закона и професионалне етике.

Законодавство и нове технологије. Предавања о овој теми односила су се пре свега на законодавство Европе у целини и на законодавства југоисточне Европе, Италије, Француске и других земаља. Предавачи су били из више европских земаља. Општа констатација је да скоро свуда постоје исти проблеми, али да законодавно још није нађено идеално решење. Овај велики изазов подједнако је важан за све земље, посебно оне које ускоро треба да донесу законске прописе из ове области.

Међународни стандарди у архивистици. Прилив већег броја стандарда на пољу архивистике од велике је користи. Најновији стандарди се односе на разне нивое описа архивске грађе, стваралаца и институција које чувају архивску грађу (ISAD, ISAAR/CPF, ISIAH). Ови стандарди су представљени са идејом да постану општи архивски језик и буду усвојени од свих архивских институција.

Управљање електронским подацима. Ова тема је од великог значаја у модерном пословању и развоју архивске науке, јер су за „професионални третман докумената неопходна савремена знања и вештине да би се решавали актуелни проблеми“. Један од важних нерешених проблема је како дуготрајно заштитити електронска документа.

Речник архивске терминологије Међународног института за архивску науку Трст–Марибор био је тема вишечасовне размене мишљења о превођењу стандардних архивских термина (вишејезички IAS речник).

Полазници су посетили Државни архив у Трсту, Градски архив Трста и Архив Јадранског осигуравајућег друштва, где су се упознали са технологијом заштите архивске грађе и изменили искуства, а присуствовали су и конференцији 17. међународни архивски дани одржаној у Museo Civico Rivoltella у Трсту, 24–25. октобра 2007. Том приликом добили су последње издање часописа *Amlanti* у којем су објављени сви реферати са конференције. Имали су и прилику да са професионалним водичем упознају културно-историјске споменике Трста и околине. Организовано је више презентација компјутерске опреме и других стручних активности, ради увида у савремену технику и технологију у архивима и другим институцијама.

Мишљења смо да је оснивање овакве школе оправдано и да ће изузетно користити свим полазницима, који ће стечена искуства преносити у својим колективима. Сматрамо да се убудуће полазници школе могу бирати договором на нивоу архивских институција Србије (а не сваког архива понаособ, који ће задржати право да предлаже заинтересоване раднике).

Овогодишњи избор полазника из Србије и других земаља био је добар како због њихове заинтересованости тако и показаног знања (и поред жаљења што због „кључа учесника по државама“ нису могли да присуствују сви пријављени).